

چالش‌های جمعیت در چشم‌انداز اقتدار ملی

منابع انسانی یا هوش مصنوعی؟

صولت شجاعیان

مشاور کسب‌وکار

در یکی دو-هفته‌ اخیر، جنگالی رسانه‌ای در پی انتشار گزارشی در روزنامه «شرق» که مدعی شده از بعد از اجرای قانون جوانی جمعیت در سال ۱۴۰۰ تاکنون، موارد ابتلا به سندروم داون دو برابر شده و مراجعه برای غربالگری ژنتیکی کاهش یافته‌شکل گرفته. در واکنش، دادستانی تهران علیه‌مدیرمسئول و عوامل این روزنامه اعلام جرم کرده و مرکز رسانه‌های قوه قضائیه، این گزارش را «کذب و فاقد مستندات علمی» خوانده که با هدف «تضعیف سیاست‌های تشویقی افزایش جمعیت» منتشر شده. وزارت بهداشت نیز این ادعاها را تکذیب کرد و تأکید نمود که هیچ افزایشی در آمار ناهنجاری‌های ژنتیکی مشاهده نشده است. صرف‌نظر از داوری پیرامون گزارش روزنامه‌شرق و واکنش دادستانی تهران و وزارت بهداشت، این رویداد نشانگر حساسیت عمیق سیاست‌گذاران کشور به موضوع جمعیت است؛ جایی که هر نقدی به سیاست‌های جمعیتی حتی می‌تواند تا سر و کار یافتن با واکنش‌های قضایی منجر شود. در حقیقت این اقدام قضایی، بیش از یک پرورنده رسانه‌ای، بازتابی از جایگاه ویژه جمعیت در اولویت‌های نخستین راهبردهای ملی ایران است. اما چرا جمعیت تا این حد برای نظام حکمرانی کشور اهمیت دارد؟ و آیا این اهمیت در آینده نه‌چندان دور، با توسعه فناوری‌های نوین مانند هوش مصنوعی (AI)، همچنان پابرجا خواهد ماند؟

جمعیت، از دیدگاه استراتژیست‌های روابط بین‌الملل، همواره به عنوان «بازوی قدرتمند» امنیت و اقتدار کشورها شناخته شده است. در قرن گذشته، حجم جمعیت به عنوان عاملی کلیدی در قدرت اقتصادی و ژئوپولیتیک کشورها نقش داشته است. از منظر اقتصادی، جمعیت بزرگ به معنای نیروی کار گسترده، بازار مصرف وسیع و پتانسیل رشد تولید ناخالص داخلی بوده. برای مثال، کشورهایی مانند چین و هند از نیروی کار ارزان و پرشمار خود برای تبدیل شدن به مراکز تولید جهانی و افزودن به قدرت و اعتمادخوش در عرصه بین‌الملل بهره‌بردند. از منظر ژئوپولیتیک، جمعیت زیاد ظرفیت نظامی و نفوذ دیپلماتیک را تقویت می‌کند. به عنوان نمونه، اوج جمعیت شوری سابق در سال ۱۹۸۹ (۲۸۷ میلیون نفر) به حفظ جایگاه ابرقدرتی شوروی سابق کمک می‌کرد، در حالی که کاهش آن در نتیجه فروپاشی و تجزیه آن کشور، پیامدهای منفی ژئوپلیتیکی برای روسیه به دنبال داشته است. در ایران، تأکید بر جمعیت جوان و پویا، ریشه در باورهای دینی و ملی دارد که آن را به عنوان ستون فقرات اقتدار ملی می‌بیند. اعلام جرم علیه گزارش روزنامه «شرق» را می‌توان در این چارچوب فهمید؛ هرگونه نقد به سیاست‌های جمعیتی، به مثابه تهدیدی علیه اقتدار ملی تلقی می‌شود. این حساسیت نشان‌دهنده آن است که جمعیت، فراتر از یک آمار دموگرافیک، به‌عنوان سرمایه‌ای استراتژیک برای حفظ جایگاه ایران در معادلات بین‌المللی دیده می‌شود و در شرایطی

ویدئوهای مرتبط با موضوع

که کشور با کاهش نرخ رشد جمعیت تا (۰/۶) شش‌دهم درصد در سال ۱۴۰۴ و پیری سریع جمعیت مواجه است، به قانون جوانی جمعیت به عنوان ابزاری برای تقویت اقتدار ملی از طریق افزایش نرخ زادوولد، نگرسته می‌شود. با این حال، این تأکید بر جمعیت به‌عنوان ستون فقرات اقتدار ملی، در آستانه تحولی بنیادین قرار دارد؛ پیشرفت‌های شتابان هوش مصنوعی (AI) که به نحوی شگرف در حال بازتعریف نقش نیروی انسانی در اقتصاد و ژئوپلیتیک است. پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد که تا سال ۲۰۳۵، حدود ۴۰ درصد از مشاغل جهانی تحت تأثیر اتوماسیون قرار خواهند گرفت؛ به طوری که برخی مشاغل کاملاً جایگزین و برخی دیگر متحول می‌شوند. مثلاً در آمریکا، تا سال ۲۰۳۰، حدود ۳۰ درصد از مشاغل کنونی ممکن است به‌طور کامل خودکار شوند. این تحول، نیاز به نیروی کار انسانی را کاهش می‌دهد و ارزش اقتصادی جمعیت‌های بزرگ را کم‌رنگ می‌کند. برای مثال، ۴۱ درصد از کارفرمایان جهانی برنامه‌ریزی کرده‌اند که در پنج سال آینده به دلیل پیشرفت AI، نیروی کار خود را کاهش دهند. در عین حال، AI می‌تواند بهره‌وری را تا ۳۱ درصد سالانه افزایش دهد، اما این رشد بیشتر به کیفیت فناوری وابسته است تا کمیت نیروی انسانی. در حوزه ژئوپلیتیک نیز، AI با تقویت توانمندی‌های نظامی، اقتصادی و دیپلماتیک، می‌تواند قدرت را از کشورهایی پر جمعیت به سوی کشورهای پیشرو در فناوری منتقل کند. این تحول، پیامدهای عمیقی برای ایران دارد. قانون جوانی جمعیت، با تمرکز بر افزایش نیروی انسانی، ممکن است در جهانی که هوش مصنوعی (AI) جایگزین حجم و طیف وسیعی از کارکردهای انسانی می‌شود، کارایی خود را از دست‌دهد. به‌عنوان مثال، الگوریتم‌های AI می‌توانند در تحلیل داده‌های جمعیتی، بهینه‌سازی منابع و حتی دیپلماسی دیجیتال، جایگزین نیروی انسانی شوند. در چنین جهانی، کشوری با جمعیت ۸۵ میلیون نفری مانند ایران، در مقایسه با یک کشور کوچک اما AIمحور مانند سنگاپور، ممکن است مزیت رقابتی کمتری داشته باشد. حتی در جبهه اول رقابت در عرصه اقتدار بین‌الملل، جدال ژئوپلیتیک کنونی بین قدرت‌هایی مانند آمریکا و چین نیز بر محور هوش مصنوعی (AI) متمرکز است، که نشان‌دهنده تغییر پارادایم از «قدرت جمعیتی» به «قدرت فناوریانه» است. این روند می‌تواند نابرابری‌های جهانی را تشدید کند؛ به‌ویژه برای کشورهایی مانند ایران که هنوز در مراحل اولیه توسعه AI هستند.

بر این مینا، رفتارهایی نظیر همین اقدام قضایی علیه گزارش روزنامه شرق، اگر چه نشان‌دهنده عمق تعهد نظام حکمرانی کشور به استراتژی حفظ جمعیت به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های اقتدار ملی بوده، اما با ظهور هوش مصنوعی، به‌نظر می‌رسد این رویکرد نیازمند بازنگری است و به همین دلیل تمرکز وسخت‌گیری بر اجرایی شدن آن تا سر حد اعمال کنترل‌های امنیتی و قضایی در درون جامعه که باطبع موجبات نارضایتی گروه‌هایی از مردم ونهادهای مدنی را فراهم می‌آورد، بالاخص در شرایط کنونی که همبستگی اجتماعی اولویت نخستین کشور در مواجهه با تهدیدات ژئوپلیتیک عنوان شده، مزایایی بیشتر از معایبش به از معان نخواهد آرد.

نگاه حقوقدان

این زمینِ ناآرام

مقابله با بلایای طبیعی از نگاه حقوق بین‌الملل

آرش ملکی

پژوهشگر حقوق بین‌الملل

بلای طبیعی به حادثه‌ای گفته می‌شود که در نتیجه تحولات کره زمین و بدون دخالت انسان پدید آمده و با ایجاد خسارات مالی و جانی فراوان جریان زندگی روزمره اجتماعات انسانی را به اختلال و انسداد دچار می‌سازد. از مصادیق بلایای طبیعی می‌توان به خشکسالی، سیل و فوران کوه‌های آتش‌فشان اشاره کرد.
وقف آمارهای سازمان ملل متحد، سالانه زندگی ۲۰۰ میلیون انسان از بلایای طبیعی متأثر شده، که عمده این اشخاص از ساکنان کشورهای در حال توسعه هستند.
رژله هم یکی از متداول‌ترین بلایای طبیعی است که به لرزش ناگهانی زمین در نتیجه حرکات پوسته زمین، و یا انفجار آتش‌فشان‌ها اطلاق می‌شود.
روزانه در اقصی نقاط جهان لرزه‌های متعددی رخ می‌دهند. لیکن هر چند سال یک‌بار شدت بعضی لرزش‌ها به آستانه تخریب سکونت‌گاه انسان‌ها و مرگ و جراحت آنها می‌رسد؛ که آخرین مورد از آن به تاریخ ۲۸مارس ۲۰۲۵ در ناحیه زاگاین از کشور میانمار واقع شد و با ایراد خسارت ۱۱ (میلیارد دلاری از ۵۴۶۵ انسان جان گرفت.
از نگاه علم زمین‌شناسی، هیچ امکانی برای پیش‌بینی لرزه وجود ندارد. لذا باید در مقام دولت احتمال دائمی وقوع آن را به عنوان حادثه‌ای که خبر نمی‌کند مطرح نظر قرار دهیم.
در حقوق بین‌الملل موضوعه برای مقابله مؤثر با بلایای طبیعی تدبیری اندیشیده شده، و کمیسیون حقوق بین‌الملل سازمان ملل متحد به سال ۲۰۱۶ پیش‌نویس معاهده‌ای را تدوین و منتشر کرد که در چارچوب آن الزامات حقوقی بدین منظور پیش‌بینی شده است.
گفتنی است سند مزبور همچنان در جایگاه یک پیش‌نویس است و هنوز به‌عنوان منبعی لازم‌الاجرا در حقوق بین‌الملل شأن اجرایی ندارد؛ با این وصف، بعضی قواعد مندرج در آن وصف عرفی یافته و به مبنای عملکرد تابعان حقوق بین‌الملل بدل شده‌اند.
هدف از تدوین این سند تأکید بر کم و کیف خسارات برآمده از بلایای طبیعی، ضرورت تأمین نیازهای اولیه اشخاص آسیب‌دیده، جایگاه

تیتریک

HEADLINE ONE

۲

استقبال جهانی از پذیرش طرح ترامپ برای پایان جنگ غزه

تصمیم غیرمترقبه حماس

گروه خبر: جنبش حماس موافقت خود با طرح پیشنهادی رئیس‌جمهور آمریکا برای پایان جنگ در غزه را اعلام کرد. نکته جالب توجه در پاسخ حماس به طرح پیشنهادی دونالد ترامپ این بود که آن‌ها از ارائه این طرح توسط رئیس‌جمهور آمریکا تشکر کردند که خود باعث بروز واکنش‌هایی در شبکه‌های اجتماعی ایران شد. کشورهای مختلف جهان و جنبش‌های گوناگون فلسطینی از موضع حماس در قبال این پیشنهاد استقبال کردند. البته در تحلیل‌های رسانه‌ای این نکته مورد توجه قرار گرفت که حماس با اصل طرح ترامپ موافقت کرده و این نخستین قدم برای پایان جنگ است. چراکه بعضی از مسائل مورد اختلاف مانند زمانبندی خروج اسرائیل از نوار، موضوع خلع سلاح و عدم نقش آفرینی حماس در آینده غزه همچنان باقی است. حماس درخواست کرد که گفت‌وگوهایی از طریق میانجی‌هایبری حل این مسائل انجام شود. ساعاتی بعد از این اعلام موضع بود که اخباری مبنی بر از سرگیری مذاکرات در قاهره برای پایان دادن به این جنگ در روز یکشنبه، از سوی رسانه‌های مختلف انجام شد. الجزیره خبر داد که جرد کوشنر، داماد ترامپ و استیو ویتکاف، نماینده او در خاورمیانه برای شرکت در این مذاکرات به قاهره پرواز خواهند کرد. این دونفر نقش مستقیم در تدوین این طرح داشتند.

▼ حمایت فلسطینی‌ها از موضع حماس

موضع حماس به عنوان گروه اصلی درگیر با اسرائیل، مورد حمایت و استقبال دیگر جنبش‌های فلسطین و همچنین تشکیلات خودگردان قرار گرفت. جنبش مجاهدین فلسطین، جبهه مبارز مردمی فلسطین، جبهه دموکراتیک برای آزادی فلسطین، جبهه مردمی برای آزادی فلسطین موضع حماس را مستولانه دانستند و حمایت خود را اعلام کردند. محمود عباس، رئیس تشکیلات خودگردان هم از این موضع حمایت کرد و گفت که این مرحله نیازمند بالاترین سطح مسئولیت‌پذیری ملی از سوی همه طرف‌هاست. حسین الشبیخ، معاون رئیس تشکیلات خودگردان هم گفت که «از اظهارات ترامپ درباره توقف جنگ و نیز از موضع مثبت حماس استقبال می‌کنیم و آمادگی خود را برای تثبیت آتش‌بس اعلام می‌داریم.»

▼ اعلام آمادگی برای مذاکره در باره جزئیات توافق

در اولین بیانیه رسمی این جنبش آمده است: «در تلاش برای توقف تجاوز و جنگ ویرانگری که علیه مردم مقاوم ما در نوار غزه در جریان است، و بر اساس مسئولیت ملی و توجه به اصول، حقوق و منافع عالی مردم ما، جنبش مقاومت اسلامی، حماس، رابزنی‌های عمیقی را در نهادهای رهبری خود، رابزنی‌های گسترده با نیروها و گروه‌های فلسطینی و مشورت با برادران و دوستان میانجی انجام داده است تا به موضعی مسئولانه در قبال طرح دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، دست یابد. پس از بررسی دقیق، جنبش تصمیم خود را گرفت و پاسخ زیر را به برادران میانجی ارائه داد: جنبش مقاومت اسلامی، حماس، از تلاش‌های عربی، اسلامی و بین‌المللی و همچنین تلاش‌های دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، که خواستار پایان جنگ علیه نوار غزه، تبادل أسرا، ورود فوری کمک‌ها، رد اشغال نوار غزه و آوارگی مردم فلسطین از آن شده است، قدردانی می‌کند.»

در ادامه این بیانیه می‌خوانیم: «در این زمینه، و به منظور دستیابی به توقف خصومت‌ها و خروج کامل از نوار غزه، جنبش موافقت خود را با آزادی همه أسرای اسرائیلی، چه زنده و چه مرده، طبق فرمول تبادل موجود در پیشنهاد رئیس‌جمهور ترامپ، در صورت تحقق شرایط میدانی برای تبادل، اعلام می‌کند. در این زمینه، جنبش آمادگی خود را برای ورود فوری به مذاکرات از طریق میانجی‌ها برای بحث در مورد جزئیات این توافقی تأیید می‌کند. این جنبش همچنین موافقت خود را با واگذاری اداره نوار غزه به یک نهاد فلسطینی از افراد مستقل (تکنوکرات‌ها) بر اساس اجماع ملی فلسطین و حمایت عربی و اسلامی، تجدید می‌کند. سایر موارد ذکر شده در پیشنهاد رئیس‌جمهور ترامپ در مورد آینده نوار غزه و حقوق ذاتی مردم فلسطین، این حقوق به یک موضع ملی جامع و مبتنی بر قوانین و قطعنامه‌های بین‌المللی مرتبط هستند. این موارد باید در یک چارچوب ملی جامع فلسطینی مورد بحث قرار گیرند. حماس بخشی از آن خواهد بود و با مسئولیت کامل در آن مشارکت خواهد کرد.»

▼ اطلاعیه دفتر نخست‌وزیر اسرائیل

پس از اعلام موضع حماس، آکسیوس و همچنین شبکه ۱۲ اسرائیل گزارش داد که بنیامین نتانیاهو از موافقت جنبش مقاومت فلسطین با این طرح غافلگیر شده است. چراکه انتظار پاسخی منفی به این طرح داشته است. پس از اعلام موضع حماس، جلسه اضطراری کابینه اسرائیل تشکیل شد. شبکه ۱۲ اسرائیل به نقل از یک مقام ارشد این رژیم اعلام کرد در جلسه مشورتی جمعه‌شب، نتانیاهو پاسخ حماس را نوعی رد طرح ترامپ تلقی و بر ضرورت هماهنگی با واشنگتن تأکید کرد تا این تصور ایجاد نشود که حماس با طرح آمریکا موافقت کرده است. با این حال، همان مقام رژیم اشاره کرد که «تیم تخصصی رسیدگی به پرونده گروهان‌ها (اسیران صهیونیست در غزه)، پاسخ حماس را مثبت ارزیابی کرده و آن را گامی در مسیر دستیابی به توافق دانسته است.» یدیعوت آحرانوت نیز گزارش داد که در این جلسه رؤسای سه سرویس امنیتی اسرائیل، ارتش، یسرائیل کاتز وزیر دفاع این رژیم و ران درمر، وزیر امور استراتژیک حضور داشتند و از اسموتر ریچ وزیر دارایی و بن‌گورین وزیر امنیت داخلی دعوت نشد؛ دو عنصر راست افراطی عضو کابینه این رژیم که نقشی کلیدی در تحولات دوسال گذشته در غزه داشتند. دفتر نخست‌وزیر رژیم اسرائیل پس از اعلام رسمی پاسخ حماس، اعلام کرد که این رژیم آماده اجرای فوری مرحله اول این طرح برای آزادی گروهان‌ها (اسیران صهیونیست در غزه) است. در ادامه این اطلاعیه آمده است که «اسرائیل در حال آماده‌سازی برای اجرای فوری مرحله اول طرح ترامپ در زمینه آزادی گروهان‌ها است و این اقدام در پی پاسخ رسمی حماس به طرح آتش‌بس صورت می‌گیرد. اسرائیل با همکاری کامل با رئیس‌جمهور آمریکا با تیم او، برای پایان دادن به جنگ بر اساس اصولی که خود (اسرائیل) تعیین کرده، تلاش خواهد کرد.» رادیو ارتش اسرائیل هم گزارش داد که دستور توقف عملیات در غزه از سوی دولت به نیروهای نظامی این رژیم اعلام و تأکید شده است که فعالیت خود را به کم‌ترین

ویدئوهای مرتبط با موضوع

تیتریک

HEADLINE ONE

۲

استقبال جهانی از پذیرش طرح ترامپ برای پایان جنگ غزه

تصمیم غیرمترقبه حماس

حدرسانند و فقط عملیات دفاعی انجام دهند. شبکه ۱۲ همچنین گزارش داد که دفتر نتانیاهو روزا اعضای کنست دستور داد که اظهارات رسانه‌ای را متوقف کنند. مخالفان دولت نتانیاهو نیز از طرح ترامپ استقبال کردند.

▼ ترامپ: درگیر جزئیات کار هستیم

دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور ایالات متحده آمریکا از موضع حماس در قبال طرح پیشنهادی خود استقبال کرد. او با انتشار یک فایل ویدئویی از دفتر خود در کاخ سفید، از قطر، ترکیه، عربستان سعودی، اردن و مصر به خاطر تلاش‌هایشان در کمک به او برای مذاکره در مورد توافق صلح تشکر کرد. او گفت: «امروز روز بزرگی است، خواهیم دید که همه چیز چگونه پیش می‌رود. ما باید حرف آخر را بنیزیم و به‌طور مشخص عمل کنیم.» رئیس‌جمهور آمریکا ابراز امیدواری کرد که گروهان‌های اسرائیلی نزد مقاومت فلسطین آزاد شوند و مدعی شد که «ما به رسیدن و دست‌یافتن» به یک صلح در خاورمیانه بسیار نزدیک هستیم. او همچنین بعد از اعلام موضع حماس، پستی در تروث‌سوشال منتشر کرد. دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا در آخرین پستش در شبکه اجتماعی تروث‌سوشال از اسرائیل خواست تا بمباران غزه را «فورا» متوقف کند. او نوشت: «بر اساس بیانیه‌ای که حماس منتشر کرده، من معتقدم که آنها آماده صلح پایدار هستند. اسرائیل باید فوراً بمباران غزه را متوقف کند تا بتوانیم گروهان‌ها را به سرعت و در امنیت آزاد کنیم. در حال حاضر، انجام این کار بسیار خطرناک است. ما در حال حاضر در حال بررسی جزئیات هستیم. این فقط مربوط به غزه نیست، این مربوط به صلحی است که مدت‌هاست در خاورمیانه به دنبال آن هستیم.» به‌رغم درخواست رئیس‌جمهور آمریکا، رسانه‌ها گزارش دادند که صبح روز شنبه سه حمله هوایی در غزه رخ داد و ارتش اسرائیل همچنان مشغول تیراندازی بود. الجزیره گزارش داد که روز شنبه در جریان حملات اسرائیل حداقل ۲۰ نفر کشته شدند.

▼ ابومرزوق: اولویت ما توقف جنگ و کشتار است

موسی ابومرزوق، از رهبران جنبش حماس در گفت‌وگویی با الجزیره، پاسخ مقاومت فلسطین به طرح ترامپ را «النگونه تشریح کرد: «اولویت برای ما توقف جنگ و کشتار است و از این زاویه با طرح مذکور با دید مثبت برخورد کردیم. نکاتی در طرح ترامپ که مستقیماً به جنبش حماس مربوط می‌شود، از سوی ما با رویکرد مثبت مورد بررسی قرار گرفته است. اجرای مفاد طرح نیازمند جزئیات و تفاهم بوده و این طرح بدون مذاکره قابل اجرا نیست. ما بر سر تمام مسائل مربوط به جنبش و سلاح، وارد مذاکره خواهیم شد.» او همچنین با غیرواقعی خواندن بخشی از طرح پیشنهادی گفت: «مسئله تحویل أسرا و اجساد در مدت ۷۲ ساعت، در شرایط کنونی امری نظری و غیرواقع‌بینانه است. ایالات متحده آمریکا باید با نگاهی مثبت به آینده ملت فلسطین بنگرد.» این مقام ارشد حماس درباره موضوع آینده حاکمیت در غزه نیز گفت: «اما در سطح ملی بر سر تحویل اداره غزه به افراد مستقل (تکنوکرات) به توافق رسیده‌ایم و مرجع این اداره، تشکیلات خودگردان فلسطینی خواهد بود. ترسیم آینده ملت فلسطین، یک مسئله ملی است که حماس به تنهایی در مورد آن تصمیم نمی‌گیرد. ما با طرح منطقه‌ای و بین‌المللی ارائه‌شده از سوی مصر که شامل پاسخ‌هایی در خصوص صلح و آینده است، موافقت کرده‌ایم.» این مقام حماس درباره سرنوشت سلاح مقاومت فلسطین نیز اظهار داشت: «ما سلاح را به دولت آتی فلسطین تحویل خواهیم داد و کسی که بر غزه حکومت خواهد کرد، سلاح در دست خواهد داشت.» دیگر مقامات ارشد حماس مانند **اسامه حمدان و طاهر النونو** نیز در گفت‌وگو با رسانه‌ها، موضعی مشابه ابومرزوق اتخاذ و بر آمادگی برای مذاکره بر موارد اختلافی تأکید کردند.

▼ واکنش‌های جهانی به تصمیم حماس

پذیرش طرح ترامپ از سوی حماس، با موجی از واکنش‌های مثبت و استقبال کشورهای مختلف روبه‌رو شد. قطر و مصر به عنوان دو کشوری که درگیر روند صلح و پایان جنگ در غزه بودند، ابتدا از موضع حماس حمایت کردند.

امانوئل مکرون، رئیس‌جمهور فرانسه طی پستی در شبکه اجتماعی توییتر (ایکس) به این خبر واکنش نشان داد: «آزادی همه گروهان‌ها و برقراری آتش‌بس در غزه در دسترس قرار گرفته است! تعهد حماس باید فوراً اجرا شود. اکنون فرصتی وجود دارد که پیشرفت‌های تعیین‌کننده‌ای در مسیر صلح حاصل شود.»

فردریش مرتس، صدراعظم آلمان نیز در همین شبکه اجتماعی اظهار داشت: «پس از تقریباً دو سال جنگ، این بهترین فرصت برای صلح است.» او همچنین با تأکید بر این که نبردها باید فوراً پایان یابند و گروهان‌ها آزاد شوند افزود که دولت آلمان، قاطعانه از فراخوان دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا به هر دو طرف درگیری حمایت می‌کند. او همچنین افزود که «آلمان همچنان در این زمینه نقش آفرینی خواهد کرد.»

رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه نیز طی بیانیه‌ای پاسخ حماس به طرح صلح ترامپ برای غزه را سازنده و گامی مهم در جهت دستیابی به صلح پایدار توصیف کرد و از اسرائیل خواست به نسل‌کشی در غزه پایان دهد: «کاری که اکنون باید انجام شود این است که اسرائیل فوراً همه حملات خود را متوقف کند و به طرح آتش‌بس پایبند باشد.» اردوغان در ادامه گفت که ترکیه با تمام توان خود به کار ادامه خواهد داد تا مذاکرات به بهترین شکل برای فلسطینی‌ها به نتیجه برسد و از اجرای راه‌حل دو کشوری که مورد حمایت جامعه جهانی است، پشتیبانی کند. وزارت خارجه ترکیه نیز در بیانیه‌ای جداگانه اعلام کرد پاسخ حماس می‌تواند زمینه‌ساز برقراری فوری یک آتش‌بس در غزه، رساندن بدون وقفه کمک‌های انسانی به منطقه و برداشتن گام‌های لازم برای دستیابی به صلح پایدار باشد.